

magazines.

Being the leaders of the Ukrainian community in terms of professional musical training, the representatives of the Galician priesthood, through music-performing and music-educational activities, realized the task of unification around the national idea (often identical to denominational affiliation) that were relevant for the society.

Keywords: music-performing and teaching, Galician priesthood, national identity, original composer's activity.

Стаття поступила до редакції 01.10.2019, прийнята до друку 01.11.2019.

УДК 78.27; 78.2У

DOI: <http://doi.org/10.33398/2310-0583.2019.45.102.113>

Катерина Загнітко, Тетяна Тесля

ОБСТАВИНИ АРЕШТУ ТА ЗАСЛАННЯ БОРИСА КУДРИКА (НА МАТЕРІАЛАХ АРХІВУ СБУ)

Загнітко Катерина Миколаївна – кандидат мистецтвознавства, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Львів (Україна). E-mail: katernazagnitko@gmail.com
ORCID 0000-0002-6845-9147

Тесля Тетяна Миколаївна – кандидат мистецтвознавства, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Львів (Україна). E-mail: s.solomiya@gmail.com
ORCID 0000-0002-7727-4216

Обставини арешту та заслання Бориса Кудрика (на матеріалах архіву СБУ)

У статті розглядається постать музикознавця та композитора Бориса Кудрика (1897-1952), висвітлюються нові обставини арешту та заслання музичного діяча на підставі аналізу нових джерельних матеріалів (кримінальної справи з архіву СБУ).

Борис Кудрик (1897-1952) – один із відомих музичних діячів ХХ ст. на Західній Україні. Багатогранну обдарованість Кудрик проявив у музикознавчих наукових розвідках та критичних рецензіях, композиторській діяльності, диригуванні, сольних виступах піаніста-

виконавця та акомпаніатора.

Констатовано факт, що кримінальна справа була розсекречена 25 грудня 2012 р., а реабілітація 26 березня 1993 року. Окреслено базові лінії звинувачення проти Бориса Кудрика в умовах ідеологічного тиску, з'ясовано точні відомості про сім'ю підозрюваного, зокрема його сестер – Віри (1895 р. н.) та Дарії (1899 р.н.).

Мета роботи. Метою статті є розкрити обставини арешту та заслання музичного діяча Бориса Кудрика у контексті нових джерельних матеріалів.

Методологія дослідження. Методологія дослідження базується на застосуванні загального наукового принципу об'єктивності. Вона базується на поєднанні різних методів, з акцентом на аналітичному, культурологічному, історичному підходах. Наукова новизна роботи полягає у аналізі до цього часу неопрацьованих архівних матеріалів, які відкривають невідомі факти із життя Бориса Кудрика.

Ключові слова: Борис Кудрик, кримінальна справа, радянський період, архів СБУ.

Постановка проблеми. Після повернення Галичини у радянську зону впливу у 1944 р. тиск на львівську інтелігенцію поступово зростає. Після святкування перемоги та хвалебної риторики народам-визволителям на «ідеологічно непевних» територіях Західної України, репресії мали стати демонстрацією сили та безжальності тоталітарної влади, де кожний вияв незгоди із політикою партії міг стати фатальним для кар'єрного зросту або ж призвести до втрати свободи чи фізичного знищення. У порівнянні із «першим советським визволенням», віра у світле соціалістичне життя багатьох українців значно похитнулася. Хвиля арештів та репресій у Галичині 1939 р. повернула у похмуру реальність (не)вільної радянської України. Відтак завершення воєнних дій сигналізувало про початок внутрішніх «чисток». Під час відступу німецьких військ еліта окупованого Львова опинилася перед важким вибором – еміграція чи непевне майбутнє. Адаже будь-яка посада у часи окупації могла стати вироком без права на виправдання. Колишні союзники проти нацистів поступово перейшли на новий етап відносин – холодної війни, що відкрила змагання шпигунських мереж, які набирали неймовірних обертів. Під гаслом пошуку ворогів чи для потреб партійного керівництва вербували нову агентуру далеко за межами СРСР, що посягло страх та паніку в утікачів навіть у далеких США та Канаді. Такій ситуації сприяла діяльність одного з успішних «репресивних проєктів» –

контррозвідки «Смерш» (Смерть шпигунам!), що мали широкі повноваження та підпорядковувалися безпосередньо керівництву у Москві. Під страхом смерті, заслання, репресій близьких, численні противники СРСР ставали важливими інформаторами таємних служб, що ускладнювало боротьбу проти тоталітарного режиму. Радянський «Смерш» наганяв страх не тільки на своїх громадян, але й на іноземні спецслужби, користуючись славою безжалюного противника.

Аналіз досліджень та публікацій. Необхідність опрацювання архівних матеріалів радянського періоду неодноразово підіймалася у наукових розвідках старшої та молодшої генерації. Зокрема, важливими у цьому напрямку є наукові праці С. Палишин як безпосереднього свідка подій. У представлені постаті Б. Кудрика у світлі його багатогранних талантів, вагомим внеском є публікації Н. Толошняк [8], яка цілісно схарактеризувала постать митця. Вагомим є огляд його музикознавчих праць, присвячених релігійній тематиці, який здійснив Ю. Ясіновським. Серед великого масиву праць істориків, які досліджують радянський період у Галичині, варто виокремити наукові розвідки Ольги Гнатюк [4], Євгена Ланюка, Ярослава Грицака.

Метою запропонованої статті є розкриття обставин арешту та заслання музичного діяча Бориса Кудрика у контексті відкриття архівних матеріалів СБУ.

Виклад основного матеріалу. Борис Кудрик (1897-1952) – один із відомих музичних діячів ХХ ст. на Західній Україні. Народився у сім'ї священика у м. Рогатині на Івано-Франківщині. Багатогранну обдарованість Кудрик проявив у музикознавчих наукових розвідках та критичних рецензіях, композиторській діяльності, диригуванні, виступах як сольного піаніста-виконавця та акомпаніатора. Борису Кудрику пощастило навчатися у найкращих музичних фахівців свого часу, що віщувало успішну кар'єру та визнання у мистецьких колах. У Львові, музикознавець працював у Вищому музичному інституті, Богословській академії, Гімназії сестер василіянок та інших мистецьких закладах. Із приходом советів у 1939 р. викладав у Львівській державній консерваторії. У 1940 році вступив до Спілки радянських композиторів та побував на з'їзді у Києві [8]. У часи окупації активно писав музичні рецензії у періодичні видання, співпрацював з оперним театром та трупю «Веселий Львів». Разом із іншими учасниками цього колективу Борис Кудрик у травні 1944 року опинився у Відні, де залишався до арешту.

Одним зі стратегічно важливих міст, де від обох тоталітарних режимів переходили сотні емігрантів та шпигунів за покликанням, у повоєнні роки став Відень. З приходом військ союзників, після домовленостей у серпні 1945 р. місто було розподілено на чотири сектори – британський, радянський, французький та американський.

Однак, ще до офіційного розмежування, Червона армія контролювала всю територію, а отже, використовуючи нагоду, московське керівництво активізувало пошуки німецьких офіцерів (яких можна було використати як важливих свідків), почало вербувати інформаторів та знищувати ворогів Союзу.

Саме у розпал таких акцій у капкан потрапив і український музичний діяч Борис Кудрик. Перебуваючи у третьому районі Відня, що згодом мав опинитися у британській зоні впливу, Кудрика затримали співробітники *Першого відділу контррозвідки «Смерш»*.

«У м-ці березні у 1944 р. через важке матеріальне положення, я був вимушений кинути службу у Львівському Університеті і поступити піаністом у трупу «Веселий Львів». Ця трупа їздила по робочим Українським таборам, в містах Бреслау, Лінцу та їх околицях. В травні м-ці 1944 ця трупа приїхала у Відень, де також виступала із своїм репертуаром, який не вдавався у політику, а утримував нейтралітет» [1, с. 7].

Обставини затримання Бориса Кудрика описані у кримінальній справі, що була розсекречена 25 грудня 2012 р., (реабілітований 26 березня 1993 р.). Зважаючи на суперечливі свідчення арештованого можна реконструювати загальну лінію розвитку подій, але сукупність факторів завжди будуть впливати на результат: приховані мотиви, (не)навмисні неточності у стенограмі, важкий психологічний стан Бориса Кудрика, ймовірність тортур (про методи допитів «Смерш» можна тільки здогадуватися). Все це змушує шукати різні шляхи відтворення реального перебігу подій. Затримання відбулося 11 квітня 1945 р. у Відні у підвальному приміщенні на вулиці *Geusaugasse, 9*, близько дев'ятої години вечора.

Сержант Іван Капцов (1924 р. н.) у якого брали свідчення через затримання Кудрика, стверджував, що 11 квітня 1945 року з товаришем шукав собі квартиру у третьому районі Відня, де зустрів «чоловіка років 50», який говорив російською та викликав певні підозри.

«Ми трохи натиснули на двері і вони відкрилися...» [1, с. 50]

«В кімнату за нами увійшов цей чоловік, який говорив, що там крім старих нікого немає, також увійшов к-р третьої роти лейт. Костріков та ще декілька бійців» [1, с. 46].

У приміщенні військові побачили стіл, карту з позначками олівцем та радіоприймач. Така знахідка була не на користь Борису Кудрику, адже могла свідчити про його шпигунську діяльність, що в той час марилося на кожному кроці. Вже у пізніших задокументованих показах виявиться, що приймач не працював, а власник карти міг бути хто-завгодно з численних жителів та гостей будинку номер 9, які шукали порятунку від обстрілів.

«При подальшому огляді кімнати в стіні було виявлено отвір розміром у одну цеглину, ми цей отвір збільшили так, щоб людина могла туди залізти і туди пролізли, там виявили абсолютно порожнє приміщення, на іншій стіні цього приміщення також виявили отвір розміром в одну цеглину, цю стіну ми також розламали та зайшли в третє приміщення там було багато цивільних мешканців. Ми оглянули це приміщення, поговорили з мешканцями і пішли назад до виходу, прийшли у кімнату у яку зайшли на початку взяли з собою перебуваючого там чоловіка та повели його...» [1, с. 49].

Про громадян, яких знайшли військові при обшуку, у кримінальній справі Кудрика, окрім свідчень лейтенанта Івана Капцова, далі не було жодної згадки. У будь-якому випадку факт переховування великої кількості людей міг слугувати додатковим аргументом при висуненні звинувачень арештанту, якби це були біженці з СРСР. А отже, ймовірно, що це були перелякані мешканці будинку номер 9, які переховувалися від радянських визволителів. Та акцентувати на цьому у справі не стали, адже в офіційних промовах переможців вітали оплесками та квітами. Можна тільки дивуватися винахідливості жителів *Geusaugasse*, які самі себе двічі «замурували» для безпеки. Сам Кудрик при згадці обставин арешту зазначав:

*"Під час боїв за м. Відень та перші дні після визволення міста частинами Червоної армії, я через страх жив разом з господинею дому Ангеліною Вагнер у підвальному приміщенні будинку №9 по вулиці *Geusaugasse*» [1, с. 34].*

Протокол затримання з описом речей складений лейтенантом Макаровим із ОКР «Смерш». Постанова на арешт датувалася 13 травня 1945 року та передбачала статтю 58 – І п. «а» УК РСФСР, що могла призвести й до розстрілу, що згодом зазнала змін в остаточному

вироку. Ордер пред'явлений 14 травня 1945 р. Та допити розпочалися значно раніше 14 квітня 1945 року о 22:15

Вже на першому допиті 14 квітня 1945 року виникла плутанина, що могла фатально вплинути на остаточний вирок. Допит проводився до пізньої ночі, Борис Кудрик ймовірно був знесилений та заляканий. Зокрема його заява, що він був членом УНДО, а згодом УНО була автоматично віднесено до ОУН, що відображено у стенограмі. Така ситуація могла бути спричинена некомпетентністю працівників «Смерш», які через бажання попри все знайти членів ненависного ОУН, сприйняли схожу назву за таку бажану. При всій своїй втомі та страху Борис Кудрик навряд чи міг сплутати назви організацій в якій перебував. Тим більше, що діяльність ОУН не завжди позитивно сприймалася у мистецькому середовищі Львова. Інтелігенція засуджувала часто радикальні методи боротьби та сподівалася на можливість мирного вирішення ситуації. Побувавши у «радянській зоні» першого приходу советів, не схоже, щоб Борис Кудрик не здогадувався про покарання за співпрацю з ОУН.

Також, вражає хаотичність показів та «озвучення спільників», які були в «ОУН –УНДО», «зізнання» в антирадянській діяльності у всіх сферах, де тільки було можливо. Крім того, Борис Кудрик визнавав участь у нараді як члена організації у часи окупації Відня.

«В 1941 р. у місті Львів я був членом Комітету міста Львова ОУНівської організації Як члену комітету мені була доручена робота по лінії німецького фашизму, пропаганда була направлена проти Радянської армії та Радянського союзу...» [1, с.8]

«Я як член комітета часто писав свої рецензії в «Львівській вісті» , а пізніше у «Краківській вісті» по відношенню до музичного життя. І в своїх статтях різко виступав проти Радянської влади та її порядків, крім того, як викладач я проводив лінію у музичній теорії направлену проти Радянського Союзу». [1, с. 8]

«У лютому місяці на нараді членів комітету ОУН було вирішено, що я як старший по віку повинен залишитися у місті Відень з метою увійти у довіру Радянським органам і як композитор писати Марші для Червоної армії та під цією личиною проводити нашу оунівську підпільну роботу, направлену проти советів». [1, с. 8]

На другому допиті 17 квітня 1945 року, о дванадцятій ночі, свідчення арештанта починають змінюватися, вже трапляється впевнена згадка про УНДО, не ОУН. Також свідчення про нараду ОУН у Відні, де він був присутній визнається за фантазію.

«Питання: Підтверджуєте свої покази за 14 квітня 1945 року?»

Відповідь: Підтверджую, але тільки частково, за виключенням вказаних мною прізвищ Ц. К. ОУН м. Львів та осіб, що залишилися у м. Відень для подальшої праці разом зі мною, а також про нараду Ц. К. в м. Відень є моєю фантазією» [1, С. 10].

Натомість незмінні свідчення про свої політичні переконання, а саме необхідність України бути незалежною державою та не піддаватися впливам комунізму, залишилися у всіх показах на час слідства, що може свідчити про їх правдивість по суті, та часто траплялися значні «перегини» у сторону своєї вини у антирадянській діяльності «видимої чи невидимої».

«Я систематично писав статті на музичні теми в антирадянські газети «Діло», «Новий час», «Мета», «Дзвони». Був членом організацій: «Просвіта» і «Рідна школа», які проводили свою діяльність під керівництвом УНДО. В 1939 році при возз'єднанні Західної України із Радянським Союзом УНДО проводило свою діяльність направлену проти Радянського Союзу. Я особисто агітував серед населення, учнів консерваторії, що Радянському Союзу скоро прийде кінець, прийде Німеччина і тоді Україна буде вільна...».[1, с. 10]

Далі відбулася значна перерва у допитах, наступний – вже 12 травня 1945 року.

«Питання: Ви підтверджуєте свої покази, від 14 квітня 1945 року про те, що ви з 1925 року були членом Львівського комітету ОУНівської організації?»

Відповідь: Ні, свої покази, що я нібито був членом Львівського комітету ОУНівської організації я не підтверджую. Насправді я в 1925 році вступив у члени Українського національно-демократичного об'єднання УНДО» [1, с.12]

«В 1939 році під час вступу у Львів підрозділів Червоної Армії, організація УНДО зупинила свою діяльність і я ніякої участі в ній до 1941 року не приймав» [1, с.12»].

Покази за 23 травня 1945:

«Основною метою вказаної організації членом якої я був, намічалось усунення Радянської влади в Україні та утворення самостійної української держави буржуазного типу.

Досягнення поставленої мети передбачало шлях організації пропаганди та агітації цих ідей серед населення України, зацікавлення

широких сфер народу в організацію «УНДО», та організація збройного повстання за усунення існуючого в УССР соціалістичного устрою» [1, с. 21-22].

«Питання: Що Вас змусило стати на шлях боротьби із Радянською владою?

Відповідь: Я завжди вірив у пропаганду капіталістичних країн через що був вороже налаштований по відношенню до радянської влади.

Вірячи у пропаганду цих країн, я був впевнений, що радянська влада, тим більше комуністи є ворогами українського на польського народів і завжди стояв на позиції відділення України від СРСР та відродження в Україні самостійної державності» [1, с. 28-29].

Переважна більшість імен, які називав Кудрик були люди, що пов'язані з УНДО, які виїхали закордон або померли. Серед перерахованих осіб виділяється постать Романа Кухаря, світлина якого знайшли при обшуку у Бориса Кудрика.

Роман Кухар навчався у Львівському університеті (1939—1940), ВМІ ім. Лисенка (1941—1943) та Віденській консерваторії (1943—1945). За свідченнями Кудрика, він був пов'язаний із УНО та УПА, поширював агітаційні листівки. Арештований стверджував, що Роман Кухар залишив Відень.

«Яка задача була поставлена керівництвом УНОВської організації перед членами організації, що залишилися у м. Відень я не знаю. Однак, із членів комітету організації УНО – Кухар Роман Михайлович при своєму від'їзді із м. Відень, сказав мені лише те, що я повинен тільки підтримувати впевненість серед членів організації УНО в правильність ідеї створення самостійної України та проповідувати ідеї УНО і УПА серед своїх знайомих та друзів»[1, с.12].

Цікавим є факт, що слідство не виділило його особу у майбутню розробку, хоч він був головним, проти кого свідчив Кудрик. Також питанням є світлина Романа Кухаря знайдена при обшуку. Чи Роман Кухар був наскільки близьким другом Борису Кудрику?

Можна було б припустити, що фото дали спільні знайомі для ідентифікації у Відні, однак важко повірити, що вони не були знайомі у Львові (могли зустрічатися у Львівському університеті, Вищому музичному інституті або на музичних вечорах). Роман Кухар емігрував до Німеччини, а далі в США, його успішна кар'єра на

чужині свідчила про неабиякі таланти, натомість Бориса Кудрика заслали до табору.

Традиційно у кримінальних справах точно стенографувалися відомості про сім'ю підозрюваного. У матеріалах слідства зафіксовані дані родини. Зокрема і його сестер – Віри (1895 р. н.) та Дарії (1899 р.н.). Старша сестра Бориса Кудрика в часи німецької окупації працювала у фінансовому бюро, натомість молодша була домогосподаркою. У справі не вказано про їх «особливий статус», хоча зрозуміло, що вони потрапили під нагляд. Про це може свідчити і не підписане фото сестер (?) знайдене у справі Кудрика, яке не повернули родині після смерті, а віднесли до матеріалів справи. Зрозуміло, що від Бориса Кудрика слідчі **вимагали імен**, які згодом були зафіксовані у стенограмі.

Згідно з показами за 17 квітня 1945 року:

«Питання: Хто ще залишився із членів організації у м. Відень?»

*Відповідь: До останнього часу у нас не було рішення продовження залишатися у м. Відень для підпільної роботи, точно не можу сказати, але можуть залишитися. Скрипач, студент музичної школи **Роман Рудавський**, проживав по вулиці Кірхенгассе 9 А 7 округ, диригент у церкві св. Варвари **Гнатишин Андрій**, композитор **Барнич Ярослав**, де жив не знаю. Гнатишин проживав в 1 – му районі на вулиці Шульратенгассе 7, квартири не знаю, на першому поверсі, співачка **Ольга Сушко**, адреси не знаю, вчилася в музичній школі, скрипалька **Оксана Сімович...**» [1, с. 11].*

Згаданий Ярослав Барнич (1896-1967), автор знаменитої «Гуцулки Ксені» у 1944 році емігрував у Західну Німеччину, а тому йому вже не так загрожували переслідування. Скрипалька Оксана Сімович (1914-1986), якщо довіряти відкритим інтернет-джерелам, залишалася у Відні до 1947 року, а далі емігрувала до США. Можна припустити, що їй вдалося заховатися та дочекатися поділу Відня на різні сектори.

Також, певний час у Відні перебував Йосип Гірняк (1895-1989) – режисер львівського оперного театру, який пізніше переїхав до США.

Складніша ситуація склалася із композитором Андрієм Гнатишином (1906-1995), який навчався у Бориса Кудрика у ВМІ ім. М. Лисенка.

«Всі перераховані особи із наближенням Червоної армії до Західної України евакуювалися у м. Відень, де знаходилися до березня

1945 року, після чого, через ту саму причину із м. Відень вони виїхали у невідомому для мене керунку. **В м. Відень залишилися тільки я та Гнатишин Андрій»** [1, С. 30-31].

Андрій Гнатишин залишився у Відні та у 1947 році отримав австрійське громадянство. Те що він потрапив у «особое производство» свідчить, що за ним радянські органи полювали, а його тривале перебування у частково підконтрольному Відні цьому сприяло.

7 липня 1945 року військовий трибунал постановив: «*Справу розглянути на закритому судовому засіданні без участі обвинувачення та захисту, без виклику свідків. Застережну міру залишити без зміни – утримання під вартою*» [1, с. 58].

Закрите судове засідання не принесло нічого нового, Борис Кудрик визнав свою вину та був засуджений до 10 років таборів в концтабір «Дубравлаг» Мордовія, куди згодом потрапив колишній директор Львівської державної консерваторії – Василь Барвінський.

Внутрішні переконання не дозволили митцеві покинути Відень та емігрувати далі, коли ще можна було це зробити. Попри свій досвід життя у «безтурботних і безпечних радянських буднях», все ж вирішив залишитися ближче до Львова. Чи була для цього причина, про яку він не розповів близькому другові Василеві Витвицькому?

Висновки. Музичний Львів, у якому працював та творив Борис Кудрик із «другим визволенням» значно зміниться. Продовжуючи традиції 1939-41 рр., більше розшириться культ інформаторів, що призведе до появи декількох настирливих тіней у представників інтелігенції. Шпигунські успіхи за межами СРСР не будуть поступатися тотальному контролю своїх громадян усередині країни. Страх, недовіра (інколи навіть у власній родині!), створить атмосферу напруги та пригнічення. З атакуванням на музичне середовище постановами ЦК ВКПб, стануться безповоротні зміни у творчості львівських композиторів та музикознавців, які представники партії гордо називатимуть «поверненням до народу».

Література

1. Архів Івано-Франківського управління СБУ. Справа № 665 по обвиненню Кудрик Бориса Павловича в пресупленнях ст. ст. 19. 58 – 2, 58 – 4, 58 – 11 УК РСФСР. 74 с.
2. Витвицький Василь. Музикознавчі праці. Публіцистика. Львів, 2003. 389 с.
3. Витвицький Василь. Музичними шляхами. Спогади. Сучасність, 1989. 215 с.

4. Гнатюк Оля. Відвага і страх. Київ: Дух і літера, 2017. 488 с.
5. Державний архів львівської області. Ф. Р-1357, оп. 1, №1. Львівський обласний радіокомітет. Мікрофонні матеріали літературно-драматичних передач (уривки з книг, виступів поетів, артистів та інші), 1 березня 1940 – 30 березня 1940 р. 447 с.
6. Державний архів львівської області. Ф. Р-1357, оп. 1, №122. Львівський обласний радіокомітет. Мікрофонні матеріали літературно-драматичних передач (уривки з книг, виступів поетів, артистів та інші), 1 лютого 1950 – 28 лютого 1950 р. 300 с.
7. Стельчик Сергій. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Київ: Критика, 2008. С. 23
8. Толошніак Наталія. Борис Кудрик – корифей рогатинської землі. Наукові записки. Серія: Музикознавство. Тернопіль, 2005. С 29-35.

References

1. Archive of the Security Service of Ukraine. Ivano-Frankivskoho upravlinnia SBU (1945). Sprava № 665 po obvynenyiu Kudryk Borysa Pavlovycha v prestuplenyakh st. st. 19. 58 – 2, 58 – 4, 58 – 11 UK RSFSR. 74 s. [In Russian].
2. Vytvytskyi, V. (2003) *Musicology Research*. Publitsystyka. Lviv. 389 s. [In Ukrainian].
3. Vytvytskyi, V. (1989) *Musical ways. Memoirs*. Lviv: Suchastnist. 215 s. [In Ukrainian].
4. Hnatiuk, O. (2017) *Courage and fear*. Kyiv: Dukh i litera. 488 s. [In Ukrainian].
5. Derzhavnyi arkhiv Lvivskoi oblasti. F. R-1357, op. 1, №1. Lvivskiy oblasnyi radiokomitete (1940). Mikrofonni materialy literaturno-dramatichnykh peredach (uryvky z knyh, vystupiv poetiv, artystiv ta inshi), 1 bereznia 1940 – 30 bereznia 1940 r. 447 s. [In Ukrainian].
6. Derzhavnyi arkhiv Lvivskoi oblasti. F. R-1357, op. 1, №122 (1950). Lvivskiy oblasnyi radiokomitete. Mikrofonni materialy literaturno-dramatichnykh peredach (uryvky z knyh, vystupiv poetiv, artystiv ta inshi), 1 liutoho 1950 – 28 liutoho 1950 r. 300 s. [In Russian].
7. Iekelchik, S. (2008) *Stalin's Empire of Memory. Russian-Ukrainian Relations in the Soviet Historical Imagination*. Kyiv: Krytyka. 199 s. [In Ukrainian].
8. Toloshniak, N. (2005) *Borys Kudryk is the coryphaeus of the Rohatyn*. Naukovi zapysky. Serii: Muzykoznavstvo. Ternopil. S 29-35. [In Ukrainian].

Kateryna Zagnitko – Candidate of Art Criticism (PhD), Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko, Lviv (Ukraine). Email: katerynazagnitkogooglegmail.com
ORCID 0000-0002-6845-9147

Tetyana Teslya – Candidate of Art Criticism (PhD), Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko, Lviv (Ukraine). Email: s.solomiya@gmail.com
ORCID 0000-0002-7727-4216

Circumstances of arrest and exile of Borys Kudryk (based on criminal case from archives the Security Service of Ukraine)

When Soviets came to Galicia (1939), music and art activity became to be controlled by the new Soviets authorities. The pressure on the musical elite of Lviv increased when Galicia returned to the USSR in 1944. The purpose of the article is to investigate the circumstances of arrest and exile of famous composer and musicologist Borys Kudryk (1897-1952).

Borys Kudryk (1897-1952) - one of the most famous musicians of the XX century in western Ukraine. He was born in priest's family in Rogatyn, Ivano-Frankivsk region. Kudryk 's various talents were demonstrated in musicological research and critical reviews, composer activity, conducting, performances as a solo pianist and accompanist. Borys Kudryk was lucky enough to learn from the best musicians of his time, which heralded a successful career and recognition in the artistic sphere. But unfortunately, talent and professional success did not save Kudryk from the repressive machine of "bright communist life", which led to an early death and years of oblivion at the end. He was arrested in Vienna (1945) by the counterintelligence Smersh (Death to Spies!).The interrogations began April, 14 1945 and finished in closed court. Borys Kudryk was accused of cooperating with UNDO organization, anti-Soviets agitations and publications during the nazi-occupation of Lviv.

The circumstances of the arrest of Borys Kudryk are described in a criminal case, which was declassified on December 25, 2012 (rehabilitated on March 26, 1993).

The methodology of the article is based on using of a combination of different methods, such as musicological, analytical, historical and comparative generalizing.

In Ukraine, the study of criminal cases against «Enemies of the Union» became possible when the archives of the Security Service of Ukraine were opened for researchers.

Key words: *Borys Kudryk, criminal case, archives the Security Service of Ukraine, Soviet Union.*

Стаття поступила до редакції 27.08.2019, прийнята до друку 27.09.2019.